Čís. 1976.

Závadnost výroku, proneseného za rozhovoru, dlužno posuzovati dle smyslu a spojitosti celého rozhovoru.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata §u 14 čís. 3 zákona vyžaduje v subjektivním směru úmysl pachatelův popuzovati k zášti; nestačí pouhé vědomí způsobilosti výroku k popuzování.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Zm II 77/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 13. ledna 1925, pokud čelila proti výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přestupek podle §u 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, vyhověl jí však, pokud čelila proti výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přečin podle §u 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek v této části a věc vrátil soudu první stolice, by ji v objemu zrušení znovu projednal a rozsoudil.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudek v celém rozsahu z důvodu §u 281 čís. 10 tr. ř. Jelikož stížnost domáhá se úplného sproštění stěžovatele, uplatňován jest ve skutečnosti zmatek téhož §u čís. 9 a). Pokud jde o odsouzení pro přestupek podle §u 491 tr. zák., článku V. nov. z roku 1862, jest stížnost bezdůvodna. Odepírá výroku, že »čeští četníci nejsou žádní vojáci«, způsobilost, býti urážkou čsl. četnictva po případě četnické stanice v K. proto, že k odchylnému názoru dospěti lze jen, vycházejíc ze stanoviska, že výroky stěžovatele a Jana S-a tvoří jeden celek, vzájemně se doplňující, jak děje se to v rozsudku, což však není přípustno, ježto stěžovatel odpovídá trestně jen za výroky, jež sám pronesl, nikoli též za výroky Jana Š-a. Než dle zjištění rozsudku odehrál se celý případ v rozhovoru mezi stěžovatelem a Š-em. I když každý z mluvících trestně odpovídá jen za to, co sám pronesl, jest jistě nezávadné, ba stavem věci nakázáno, by použito bylo celého rozhovoru obou účastníků za účelem výkladu smyslu slov jednoho každého z účastníků a zjištění jeho úmyslu při jich pronesení. Více ale nečiní ani soud nalézací, jenž výslovně praví v rozsudku, že »slova obžalovaného J-y dlužno posuzovati v souvislosti, v jaké byla pronesena a jaký vyvolala účinek«, a »výroky obžalovaného J-y a Š-a tvoří jeden celek, vzájemně se doplňujíce«. Dospěl-li na tomto podkladě soud nalézací k závěru, že závadným výrokem J-ovým mělo býti dotvrzeno veřejné sesměšňování čsl. četnictva vůbec a četnické stanice v K. zvláště, pronesené Š-em, aby dojem u posluchačů byl zvýšen, nelze postup ten a na něm spočívající podřadění výroku pod § 491 tr. zák., článek V. nov. z roku 1862 důvodně označiti právně pochybeným.

Za to nelze upříti zmateční stížnosti, čelící proti odsouzení stěžovatelovu pro přečin podle §u 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, zcela

oprávnění. Pokud stížnost proti podřadění výroků »za dvě léta bude zde zas mašírovat Kriegerverein a ty budeš s nimi (totiž s Čechy) utíkat« a »kdyby mi dnes český voják daroval kalhoty, to bych v nich nešel ani hajzl pucovat, kdyby mi německý voják daroval kalhoty, šel bych v nich hned zítra do kostela« pod předpis §u 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, namítá jich nezpůsobilost, popuzovati k záští proti jednotlivým skupinám obyvatelstva, připouštějíc nanejvýše možnost podřadění jednak (výrok prvý) pod § 18 čís. 1 zákona na ochranu republiky, jednak (výrok druhý) pod trestní předpis o urážce čsl. armády, nelze jí ovšem bez výhrady přisvědčiti. Byť i výroky ty skutečně obsahovaly též prvky zákonných skutkových podstat, stížností naznačených, nevymykají se proto ještě bezvýjimečně z rámce §u 14 čís. 3, kdyžtě namířeny mohou býti též, jak nalézací soud zejména z výroku prvého (... a ty budeš s nimi (Čechy) utíkat), proneseného k Janu V-ému, o československé státní občanství se ucházejícímu, dovozuje, proti českému živlu na Hlučínsku. Rozsudek nalézací na základě výkladu výroků dle jich doslovu a souvislosti a okolností, za nichž byly proneseny, dospívá k závěru, že výroky ty čelily nejen proti čsl. vojsku a četnictvu, nýbrž obsahovaly v daném případě též popuzování proti »oné skupině obyvatelstva na Hlučínsku, která, přiznávajíc se ke svému pravému původu, patří ke státotvorným činitelům, jsouce takto objektivně způsobilé, vzbuditi u osob, s obžalovaným stejně smýšlejících, pocity »vášně« (na pozdějším místě praví rozsudek výslovně »záští«) proti českému obyvatelstvu vůbec a proti četnictvu a čsl. vojsku zvlášť.« Tento výsledek výkladu pronesených výroků jest zjištěním skutkovým, a mohl by býti napadán zmateční stížností po stránce hmotněprávní jen pro nesprávný výklad některého zákonného pojmu, oč se stížnost ani nepokouší. Než stížnost popírá též úmysl stěžovatelův, nesoucí se k takovému popuzování k záští proti některé skupině obyvatelstva pro jich národnost, jazyk atd., s hlediska §u 14 čís. 3 zákona, po stránce subjektivní ovšem nezbytný. Po stránce té však omezuje se soud v důvodech rozsudku toliko na zjištění, že si obžalovaný již podle přirozeného významu a smyslu použitých slov musil býti vědom, že jeho jednání je způsobilé, popuzovati k záští proti právním statkům, chráněným v §u 14 čís. 3 zákona. Pouhé zjištění vědomí způsobilosti k jistému účinku není však ještě zjištěním, že pachatel účinek ten v daném případě skutečně pojal do svého zlého úmyslu (§ 1 tr. zák.), zejména, jde-li o výroky, které, jak výše uvedeno, i různý jinaký výklad připouštějí. Jest tedy odsouzení stěžovatele pro přečin podle §u 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky na tomto po stránce subjektivní nepostačitelném skutkovém podkladě právně pochybeným.

Čís. 1977.

Jde o zločin §u 93 tr. zák., trestný podle druhé věty §u 94 tr. zák., nikoliv o souběh se zločinem vydírání, čelil-li pachatel prostředky §u 98 a), b) tr. zák. pokusům napadeného, odvrátiti útok na jeho osobní svobodu.

(Rozh. ze dne 9. května 1925, Zm I 145/25.)